

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo naro-
du vodnik!

Izhaja vsake srede.
Naročnina:
za celo leto Din 30—
za pol leta „ 15—
za inozemstvo
za celo leto Din 50—
Inserati po tarifu. — Pla-
manim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Nežrkanirani
pisma se ne sprejemajo.

Vsakdo vživaj
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rekopis se ne vra-
šajo. — Pisma in toži-
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodverski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 2506. — Račun
pri poštni kancelniji
št. 14.194.

Kmetijski list

Velevažen ukrep.

Ustanovili bodo prosvetne zadrage po okrajih. — Vse prosvetno delo enotno. — Vlada bo vse prosvet. delo vodila in nadzorovala.

Uradno poročajo iz Beograda: Odsek za narodno prosvetljenje ministrstva prosvete je obvestil kraljevske banske uprave, da je minister prosvete odobril pravilnik sreskih prosvetnih poljedelskih zadrug s tem, da se bo delo teh zadrug za prosvetitev naroda vršilo po zakonu o narodnih šolah, kakor tudi po pravilnikih in uredbah, ki jih bo izdalo ministrstvo prosvete. Prav tako si je ministrstvo prosvete obdržalo pravico otvoritve posameznih prosvetnih zadrug ter raznih tečajev in sekcij. Nadzorstvo nad temi institucijami bo ministrstvo prosvete vršilo neposredno in posredno. Posredno bo vršilo nadzorstvo preko sreskih načelnikov, prosvetnih referentov, banskih uprav (prosvetnega oddelka).

Sreske prosvetne zadrage bodo imele nalogo, da za narodno prosvetljenje v svojih krajih aktivno zainteresirajo narod, da ga na-

vajajo k delu za lastno izobrazbo, da ga navadijo, da se sam z gmotnim in moralnim sodelovanjem udeležuje dela za svojo prosvetitev ob podpori države, banovine in občine.

Kot organizacija samega naroda na združni podlagi bodo prosvetne zadrage največja podpora prosvetnim in šolskim oblastvom pri njihovem delu za širjenje narodne zavesti in njegove prosvete sploh. Zato je ministrstvo prosvete zahtevalo, da kraljevske banske uprave priporoče vsem učiteljem in učiteljicam na svojem teritoriju, da čim agilneje delajo za ustanavljanje in vzdrževanje teh zadrug, da v njih pošteno sodelujejo in jih propagirajo. O vseh osnovanih zadrugah bodo sreski prosvetni referenti vodili točno evidenco, smatrajoč jih za prosvetne in kulturne ustanove.

Kako je bilo nekdanj?

Nekdanj so pošiljali pri nas otroke v šole, zlasti v višje, prevsem šolani ljudje sami, kajti za šolanega človeka je nekdanj veljalo kot sramota, če bi njegov sin moral postati rokodelce, ali pa celo »navaden« delavec in ne uradnik. Večina šolarjev pa je bila iz kmetijskih, obrtniških in delavskih vrst. Kajti vsi ti so želeli svojim otrokom »boljše« življenje, to je i manj naporenega telesnega dela in večje dohodke.

Kmetje, zlasti pa kmečke žene, so imele nekdanj le en ideal glede šole: da bi sin pel novo mašo. To željo je rodil deloma globoki verski čut, ko je smatral duhovnika za najvišjega gospoda (duhovniku so rekli in še danes pravijo na kratko »gospod«, drugemu šolanemu človeku pa nobenemu!), nekoliko pa je rodila to željo tudi razumljiva sebičnost, češ: »gospod« se ne sme ženiti, denarja pa ima dovolj, pa bo tudi nam kaj dal. Danes seveda se je to nekoliko spremenilo, ampak precej starega naziranja je pa le še ostalo v ljudeh. Če pa fant ni hotel v »lemenat«, je nastal razkol med njim in med rodbino in bržkone so taki razkoli bili precej vzrok, da se je »posvetna inteligenca« tako zelo ljudstvu odtujila — doma ga niso več marali, fant pa je bil zopet jezen in užaljen, ker so ga zavrgli! Splošno pa lahko rečemo, da je izhajala večina naših šolanih ljudi nekdanj iz kmečkih, obrtniških in delavskih skupin.

Bil pa je še en važen vzrok, da so kmetje, obrtniki in delavci pošiljali vsaj po enega otroka v šolo, če so le kolčkaj mogli, in ta vzrok je še danes zelo važen in merodajen. Ta vzrok pa izvira iz vprašanja:

Kam z otroci?

Naša dežela je dežela malih kmetov. Vsak kmet, tudi če je za cink premožnejši kakor njegov sosed, pa dobro ve, da vsi njegovi otroci ne morejo ostati doma, ampak le eden — kaj pa naj drugi? Od svojih »deležev« in »dot« ali »talov« ne morejo živeti, to ve vsak kmet. Zato pa je vsak kmet, pa tudi obrtnik ali delavec, prisiljen, da pravočasno začne misliti, kako bo svoje otroke preskrbel.

Takih možnosti je več. Najbolj navadna preskrba je, če prepusti otroke kar samim sebi, češ nekaj bo že iz njih; če ne morejo drugače živeti, naj gredo pa kam drugam delat! Takih ljudi, ki tako mislijo, je še danes med nami precej, več kot si kdo misli. Skrbnejši očetje in matere, tudi brihtnejši, si pa pravijo, da bodo njihovi otroci le lažje in boljše živeli, če se bodo kaj izučili — toda kaj? Tu so odprta razna pota: Ali rokodelstvo, ali pa šola. Nekaj mora biti, kajti vsi ne morejo živeti vedno doma.

Odločitev za šolo.

Številke, ki smo jih nedavno brali v naših časopisih, nam kažejo, da se je ogromna večina dobrih starišev, ki res skrbijo za bodočnost svojih otrok,

Kmet in študent.

Ogromen naval na šole. Težko socialno vprašanje. Kam s šolanimi ljudmi?

Znana in priznana stvar je, da so jedro in steber človeške družbe tisti ljudje, ki ustvarjajo s svojim telesnim ali duševnim delom vedno nove vrednote. To so pri nas v prvi vrsti kmetje, ki skrbijo za hrano nas vseh, potem obrtniki, ki po načelu »delitve dela« ustvarjajo to, kar že kmet sam ne more več ustvarjati zaradi pomanjkanja časa, potem delavci, ki pomagajo kmetom in obrtnikom, končno pa šolani ljudje, katerih naloga je ali bi vsaj morala biti, da ustvarjajo nove duševne energije (sile), od katerih ima posredno ali neposredno korist ves narod. Ali tudi naši šolani ljudje res kaj ustvarjajo, o tem bomo govorili kasneje.

Tako izgledajo v glavnem plasti, na katere lahko razdelimo vse naše prebivalstvo.

Zgoraj našete družabne plasti (kmet, obrtnik, delavec, šolan človek) pa niso strogo ločene med seboj, ampak člani ene plasti neprenehoma prehajajo iz plasti v plast. Mi vidimo, da se prerije dosti delavcev do kmečkega posestva in marsikak kmečki posestnik mora, če ga zasleduje nesreča, postati zopet delavec. Takih prehodov iz ene družabne plasti v drugo imamo nešteto, a za danes se hočemo omejiti prevsem na šolane ljudi in na njihov izvor.

Šolani ljudje — mi jim navadno pravimo »inteligence«, čeprav je ta označba napačna — so pri nas duhovniki, učitelji, pravniki, zdravniki, trgovci, inženjerji in podobni poklici. Naloga teh ljudi v človeški družbi je, ali bi vsaj morala biti, da ustvarjajo, kakor smo rekli zgoraj, nove duševne dobrine. Učenjak, ki raziskuje n. pr. rastline in najde kakšno novo vrsto pšenice (s križanjem), je s svojim

duševnim delom ogromno koristil ne le sebi, ampak tudi celoti. Zdravnik, ki po dolgem študiranju najde nov način zdravljenja kakšne bolezni, ni delal le za sebe, ampak je koristil celoti. A tudi oni šolani ljudje, ki opravljajo taka dela, da vzdržujejo red v človeški družbi, so potrebni, čeprav ne ustvarjajo ravno novih dobrin. Ti šolani ljudje so v skupini »šolanih ljudi« to, kar so v skupini kmetov kmečki delavci, ki pač pomagajo delati, a ne delajo samostojno, temveč po prejetih navodilih svojih gospodarjev.

Vsaka od naštetih družabnih skupin pa mora živeti. Ne žive pa vse skupine enako, ampak kakor nam kaže praksa, precej različno. Praksa nam pa kaže tudi, da živi — vsaj zaenkrat — vsaka skupina — v glavnem — toliko boljše oziroma, da toliko več zasluži, kolikor več se je treba učiti. To se pravi z drugimi besedami, da je bilo in je še duševno delo vsaj v glavnem bolj plačano kakor telesno delo; to sicer ni vedno slučaj, ker so nekateri specialni telesni delavci precej bolj plačani kakor ta ali oni (manj) šolani človek in tudi marsikak dober kmet bolj živi kakor slabo plačan pisarniški uradnik, ampak v glavnem le velja pravilo, da daje šola vsaj možnost do boljšega zaslužka in s tem do boljšega življenja kakor pa navadno telesno delo.

Boljše življenje pa želi gotovo vsak oče in vsaka mati svojemu otroku in ta želja je, kakor bi rekli, da si prizadeva gotovo vsak kmet, pa tudi delavec, da bi poslal vsaj enega svojega otroka v šolo, če že vseh ne more, da bi mu s šolanjem pomogel do boljšega življenja.

ljudje: duhovniki, učitelji, zdravniki itd. Brali smo, da se je vpisalo samo na ljubljansko vsenčilišče nad 1600 dijakov, na vse srednje šole v Dravski banovini pa skoraj 9000 učencev in učenik! Samo v prvi razred se je vpisalo okoli 3000 učencev in učenik!

To so ogromne številke, pa tudi strašne v svojih posledicah!

Pomisliti je namreč treba, da prenese vsaka družabna skupina z ozirom na celoto le določen odstotek vsega prebivalstva. Nas Slovencev je okoli 1 milijon. Sedaj pa vzmimo, da bi se pečalo s kmetijstvom in z obrtjo le 10 odstotkov tega milijona, ostalih 90 odstotkov pa bi pripadalo »šolanim ljudem« — kako naj teh 90 odstotkov živi? Vsak, kdor zna le količkaj misliti, mora razumeti, da je tako razmerje nemogoče. Zato opazujemo v praksi tudi večno premikanje ljudi iz plasti v plast in iz poklica v poklic: če je ena plast prepolna, se začno ljudje premikati v drugo, kjer je več prostora!

Kmečka plast res da posrka vsako leto nekaj več ljudi v sebe, ker nam moderna poljedelska tehnika omogoča, da živi 1 družina lahko na vedno manjšem prostoru, če ga zna primerno in moderno obdelovati. Ker pa se ljudje mnogo hitreje množe kakor pa tehnika napreduje (zlasti pri nas), bo ostalo vprašanje preskrbe kmečkih drugo in tretjerjenih otrok pri nas še dolgo težko socialno vprašanje in kmečko prebivalstvo se bo moralo zelo zanimati zato, v kateri društveni plasti je še kaj prostora za njihove potomce!

Današnje stanje.

Ne samo pri nas, ampak tudi po drugih deželah nam kažejo uradne številke, da je število »šolanih ljudi« tako veliko, da se šola že skoraj več ne izplača. Nedavno n. pr. smo brali, da je v naši Dravski banovini skoro 300 odvetnikov! Kaj naj ti delajo? Tudi zdravnikov je dovolj in vsega je dovolj, tako da je podoba, da smo že skoro prekorčili tisto mejo, kolikor šolanih ljudi lahko živi pri nas v raznih službah. Kar bo pozneje prišlo, bo moralo dolgo čakati na kruh in ne na posebno dober kruh! Breme namreč, ki jih že danes nosi javnost za vzdrževanje šolanega osebja v javnih službah, so že danes tako velika in občutna, da na kakšno zvišanje teh bremen in na pomnožitev služb še za misliti ni, pač pa se bo treba resno lotiti vprašanja, kako bi se dalo ta breme znižati in število služb zmanjšati! V tem pravcu se namreč razvijajo razmere po vsem svetu in tudi pri nas bo treba začeti misliti na to. Sedaj pa sami presodite: Kam naj gredo potem tisti naši »šolani ljudje«, ki niso sposobni za praktično-produktivno delo? Kaj naj počne n. pr. naš pravnik z znanjem naših postav kje drugod na svetu? Nič!

Resna beseda.

Na drugi strani pa opazujemo po vsem svetu, da ljudje čim dalje manj dajejo na razna spričevala, pač pa vedno bolj vprašujejo, kaj človek zna in za kakšno delo je sposoben! To je »amerikanizacija«, ki bo prišla brez dvoma kaj kmalu tudi k nam. Spričevalo ni nič, delo je vse! To je moderno načelo našega časa in potem se bo treba začeti ravnanje.

S tem pa ni rečeno, da je šola odveč in nepotrebna stvar. Ravno nasprotno: šola je prepotrebna stvar, zlasti dandanes. Gre pa za to, v kakšno šolo naj pošiljamo svoje otroke?

Iz vsega, kar smo zgoraj povedali, je razvidno, da si je treba danes desetkrat premisliti, predno pošljemo fanta ali deklico v šolo, ki ne vzgaja ljudi za več ali manj praktične poslice. Stvar je ta, da imamo danes dosti preveč ljudi, ki s svojim znanjem ne bodo vedeli kaj početi, mnogo premalo pa imamo kmetov in obrtnikov z dobro šolsko

izobrazbo. Tu se odpira ljudem še široko polje dela in zaslužka! Zato pa ni primerno, če vse tišči le v gimnazijo in realko. Ti zavodi naj bi bili le podlaga za kasnejši prestop na druge šole, zlasti na šole tehniškega značaja, nižje in višje.

Te vrste šole naj bi upoštevali naši ljudje zato, ker se vtegne dogoditi, da bo enkrat pri nas tudi tehnično šolanih ljudi dovolj in si bodo morali tudi ti naši ljudje iskati kruha drugod. Dobro tehnično izšolan človek pa gre lahko povsod po svetu, ker je obrt oziroma

tehnika povsod enaka, druge študije pa že manj. Kdor ima pa še nekaj podjetnosti v sebi, postane s tehnično šolo lahko sčasoma velik podjetnik, ki bo vsaj vedel, zakaj dela. Od same časti in od samega dostojanstva brez denarja pa nihče ne more živeti.

Tudi za kmete in za delavce ni vseeno, v kakšne šole pošiljajo svoje otroke, kajti čeprav prehajajo ljudje iz ene družabne plasti v drugo, so vendar vse družabne plasti skupaj le ena sama narodna celota, ki trpi tudi kot celota, če en del peša.

Potreba klavnih zadrug.

Križem povsod se piše o kmeti ter splošni gospodarski krizi, ugiba na vse strani, kaj je temu vzrok, predlaga in svetuje to in ono za omiljenje iste, le stori se ničesar konkretnega.

Tudi še precej razvito pridobitno združništvo niti od daleč ne odpravlja krize, ker manjka v veliki meri prodajnih zadrug in takih, ki bi že po svojem bistvu pospeševale potrošnjo enega ali drugega blaga. Ena vrsta takih zadrug bi bile »klavne zadruge«, čiji nastanek opravičuje sledeče:

Največje zgube pretrpi kmet pri prodaji klavne živine, posebno letos je moral radi suše in nezadostnega pridelka krme prodajati naravnost za strašno nizke cene. Mesarji ponujajo za živino po vaseh tako nizke cene, da je obupno. Primer: za 650 kg težkega pitanega vola ponudi za 1 kg žive teže 8-75 Din danes, jutri pride drugi mesar in ponudi za istega vola 5000 Din, kar znese Din 7-70 za 1 kg. To nikakor ne vpliva ugodno na razpoloženje za domačo grudo.

V naši vasi se je do pred dvema letoma klala živina doma, meso od nje se je prodajalo v Kmetijskem društvu (zadrugi), posebno stare krave, katerih ni nihče kupil in pa ponesrečena živina se je na ta način prav dobro spravila v denar. Nastala je sama po sebi neka vzajemnost, brez tozadevne zadruge. Ni bilo treba niti obvestila ljudem, v soboto, ali pred praznikom, po potrebi tudi med tednom se je meso prodajalo v prostorih »Kmetijskega društva« in ljudje so stali kar v vrsti kot v vojnem času na aprovizaciji. Meso je največkrat zmanjkalo. Omenim naj, da vas šteje 144 hišnih števil, ni pa nobene industrije, da ne bi kdo mislil, da je to ugodno vplivalo. Tudi klala se je živina brez mesarja, to delo je izvrševal vaški klavec v največje zadovoljstvo za majhne stroške. Isto so se klale ovce, 3-5 se jih je prodalo en večer med tednom, kar se deloma godi še danes. Oblast je sicer prepovedala prodajati meso dražje kot po Din 12-50, nerazumljivo, ker ga mesarji smejo prodajati po svobodnih cenah — vendar je kmet, ki ovco proda, še vedno na boljšem, kot če jo proda mesarju, če jo isti sploh kupi.

Na pritožbo mesarjev je oblast pred dvema letoma prepovedala klanje goveje živine doma, razen v slučaju nesreče. Ne vem iz katerega vzoka, gotovo to ni v korist kmetov. Ljudje so bili vsled prepovedi zelo prizadeti. Sledili so protesti in prošnje, žal brez uspeha. Ogorčenje med ljudmi je bilo veliko. Razmišljanje o tej prepovedi nam je pokazalo kako majhen vpliv imajo kmetje tam, kjer bi se moralo pospeševati gospodarski razvoj. Kmetijska družba bi morala tukaj zastaviti ves svoj vpliv in ščititi kmetške koristi.

Zdaj si pa oglejmo veliko korist take prodaje za živinorejca in za potrošca mesa, ki pa je zopet v tem slučaju v največji meri kmet in delavec, katerega dva sta kupila meso, mesto druge hrane le zato, ker je poceni. Pretežni del tega mesa bi kmet in delavec pri mesarju ne kupila, mesto njega pa bi

kupila kakšno manj vredno hrano, katero moramo uvažati od drugod.

Vsa gospodarska politika in težnja za omiljenje krize se suče okrog tega, kako potrošiti blago, oziroma ga spraviti v denar. Predlagajo se razne utopije, ki niso izvedljive v doglednem času, izvesti pa jih je treba takoj, iščejo se konsumenti v inozemstvu — kar ni za oporekati, nihče pa ne prime za prvo bilko, ki nudi vsaj malo rešitve. Začnimo doma! Trošimo to, kar sami pridelamo in moramo še izvažati, a nimamo kam v zadovoljivi meri, ne pa tega, kar moramo uvažati. Ustanovitev klavnih zadrug, ki bi delovale v sprejaj navedenih, že preizkušenih dejstvih, bi povečalo v veliki meri potrošnjo mesa, ki je domač pridelek. To bi tudi popolnoma odgovarjalo načelu prodajati neposredno od producenta do konsumenta. Tudi bi kmet užival nekaj svojega pridelka, ker bi lahko po ceni nazaj kupoval, kar je drago prodal in ne bi za tisti denar, ki ga dobi za svojo poceni prodano, dobro in močno hrano (meso), kupoval slabo in manj vredno hrano. Dokazano je, da se s klanjem doma več dobi za žival, če tudi se 4 Din ceneje meso prodaja, kot pri mesarju, potem ima pa še kmet sam odpadke, kot vamp, jetra, pljuča, loj itd. Tudi delavci uživajo bolj mesnato hrano in kupujejo na ta način naravnost od kmeta meso, katerega bi pri mesarju radi visoke cene gotovo ne kupili, pač pa bi za ta denar, ki ga izdajo za ceneno meso, kupili drug živež, mogoče iz tujine. Morda bi se s tem nekoliko odtegnilo kupce od drugih poljedelskih proizvodov, katerih pa nikjer nima kmet niti za lastno potrebo, kjer je živinoreja izrazita. Kjer pa prevladuje poljedelstvo, pa ni potrebe po takih zadrugah, zato se za ustanovitev klavnih zadrug lahko izda lokalno dovoljenje, kot na pr. vinotoč pod vejo ni dovoljen drugod kot v vinorodnih krajih.

Živinorejske zadruge pospešujejo le porast živine, kar je združeno s stroški, ne pa potrošnje, docela jim pa manjka delokrog, kot bi ga imele klavne zadruge, kar bi bilo zelo skladno. Na ta način bi se pospešil razvoj živinorejskih zadrug in s tem živinoreja, položen pa bi bil tudi temelj bodočim, danes šele zamišljenim zadrugam za konzerviranje mesa, strojenje kože itd. Vsaka stvar je bolj utrjena in varna, če se začne z malim, če se veliko zagrabi, lahko veliko izpodleti.

Naj to vodilni možje združništva vzamejo v pretres in tudi druge vplivne osebnosti naj se zavzamejo za to važno stvar. Iz prepovedi

Največjo izbiro

kuhinjske posode, in to aluminijaste, železne in emajlirane, različnih kvilitet in barv, po najnižji ceni, nudi trdka z železnino

Stanko Florjancič

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35

klanja živine doma pred dvema letoma sklepam, da take zadruge niso dovoljene (ako ta prepoved ne velja samo izven združništva) zato naj oblasti vzamejo v ospredje važna dejstva, pred katerimi naj se formalnosti kakega zastarelega zakona umaknejo.

Mogoče bo kdo imel pomisleke proti tem zadrugam. Toda nič ni lažje izvedljivega, saj so investicije tako majhne, vodstvo tako enostavno in treba je tako malo strokovnega znanja, da vse to ne pride mti v poštev,

spričo koristi, ki bi jih take zadruge nudile. Res je sicer, da morajo mesarji plačevati obrtni davek, največji davkoplačevalci pa še vedno kmeti, da pa ga bo mogel plačevati, potrebuje denar. Mesarjem s tem še ni odvzet kruh, ker kmet in delavec pri današnjih slabih časih itak kupujeta malo mesa, pri klavnih zadrugah bi ga pa, ker bi bil cenejši. Konkurenca je pa povsod dobra. Na delo!

Jan. Kavalar.

Desetletnica koroškega plebiscita.

V petek, 10. oktobra je minilo 10 let, odkar je prebivalstvo južne Koroške z glasovnico v roki odločevalo o svoji državni pripadnosti. Za Jugoslavijo jih je glasovalo 15.279 (40-96 %), za Avstrijo pa 22.025 (59 odstotkov). Usoda koroških Slovencev je bila s tem odločena. Vključeni so bili v avstrijske državne meje in v teh razmerah se

svojstva. Vse drugo je potujčeno ali pregnano.

Ohraniti slovenskega kmeta na Koroškem se pravi ohraniti Slovence in slovenstvo.

Avstrija je dolžna po določbah mirovne pogodbe dati slovenski narodni manjšini kulturno avtonomijo. Te obveze Avstrija ni izpolnila. Ob priliki plebiscita 20. oktobra

turnih pravic, čeprav so jim mednarodno zanjamčene. Sami na sebe se morajo zanesti. Dolžnost Slovencev iz Jugoslavije pa je, da vzdržujejo z njimi čim tesnejše kulturne vezi in da jim dajo čim jačjo moralno oporo v boju proti potujčevanju. Najjačja opora za nje pa je vsekakor močna in edina Jugoslavija.

Pri zapeki, krvnem prenapolnjenju trebuha, kongestijah, bolečinah kolkov, živcev, bolečinah v boku, zasoplenosti, hudem srčnem utripanju, migreni, šumenju v ušesih, omotici, pobotosti povzroči naravna »Franz-Josefova« grenčica izdatno izpraznjenje črevesa in osvoboditev od občutkov tesnobe. — Mnogi zdravniki uporabljajo »Franz-Josefovo« vodo tudi pri nadlogah klimakterijalne dobe z največjim uspehom. »Franz-Josefova« voda se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Balkanska konferenca.

V berlinskem dnevniku »Vorwärts« je napisal g. Herman Wendel o balkanski konferenci in o njenem pomenu za južnovzhodne države med drugim sledeče:

»Čeprav se smatra po volitvah od 14. septembra (volitve so bile v Nemčiji, op. ur.) gospod Hitler (vodja nemških fašistov, op. ur.) za središče vse evropske politike, pa vendar obstoje v Evropi še razni dogodki, ki jih ne smemo prezreti. Tak dogodek je balkanska konferenca. Zaenkrat ima sestanek državnikov iz Grčije, Romunije, Jugoslavije, Bolgarije, Albanije in Turčije še bolj zaseben značaj, ampak dejstvo, da je bil na konferenci navzoč tudi zastopnik Društva narodov, nam kaže svetovno-političen pomen konference.

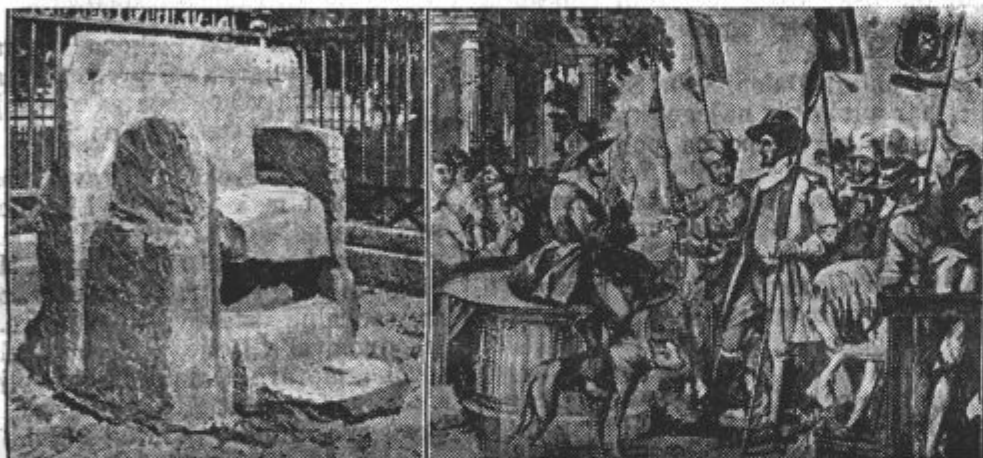
Konferenca si je stavila za nalogo, da prouči predvsem možnosti za sodelovanje omenjenih držav na kulturnem in gospodarskem polju. Važno pa je, da si je konferenca postavila geslo: Balkan balkanskim narodom! To geslo so oznanjali evropski socialisti že pred vojno, pa tudi po vojni.

Potrebo konference je narekovala v prvi vrsti potreba po gospodarskem zblizanju. Vse države na jugovzhodu Evrope tlači in mori težka agrarna kriza, ki je združena z večjo ali manjšo brezposelnostjo. Zato konferenca v Atenah ne bo mogla in smela prezreti agrarnega bloka, do katerega je prišlo na konferenci v Sinaji med Jugoslavijo, Romunijo in Ogrsko. Odpraviti bo treba kartel, skleniti carinsko zvezo, skrbeti za izvozne in uvozne monopole in gledati na skupno tarifno politiko — vsa ta in podobna vprašanja morajo stati v ospredju.

Med udeleženci konference sta tudi dva zastopnika delavstva, Jugoslovani dr. Topalović in Romun Miresco. To znači, da bo treba v državah na Balkanu izenačiti tudi delavsko zakonodajo, oziroma ž njo začeti. V Albaniji in v Turčiji zavarovanja delavstva še ne poznajo, Grčija pozna šele njegove začetke, pa tudi v drugih državah na Balkanu je marsikaj šele na papirju, kar je drugod že zdavnaj v veljavi. Zato bo treba misliti na ustanovitev skupnega Urada dela za balkanske države.

Ima pa konferenca v Atenah tudi svoj političen pomen, kajti njena naloga je, da ustvari podlago za balkanski Locarno (v Locarnu so se sporazumeli Nemci in Francozi, op. ur.). S tem bo znatno pridobila tudi ideja Panevrope, kakor si jo zamišlja Briand, da bi namreč večje krajevne edinice tvorile skupaj Zvezne države evropske. Pot do uresničenja teh načrtov pa bo seveda dolga, ker loči balkanske narode še mnogo spornih vprašanj. Toda začetek je narejen.

Vsak zaveden kmet je naročnik KMETIJSKE MATICE.

Zgodovinski spomeniki naše slave.

Slika na desni nam kaže ustoličenje koroških knezov leta 1414, na knežjem stolu pred krnskim gradom.

Slovenski kmet Edlinger je vprašal kneza v slovenskem jeziku: »Ali boš pravičen sodnik? Zaščitnik krščanske vere, vdov in sirot?«

Knez, ki je bil oblečen v kmetsko obleko, je nato prisegel, da bo izpolnjeval zahteve slovenskega kmeta.

Slika na levi strani nam kaže vojvodski prestol na Gosposvetem polju, na katerem je koroški vojvoda prvič izvrševal vladarske posle.

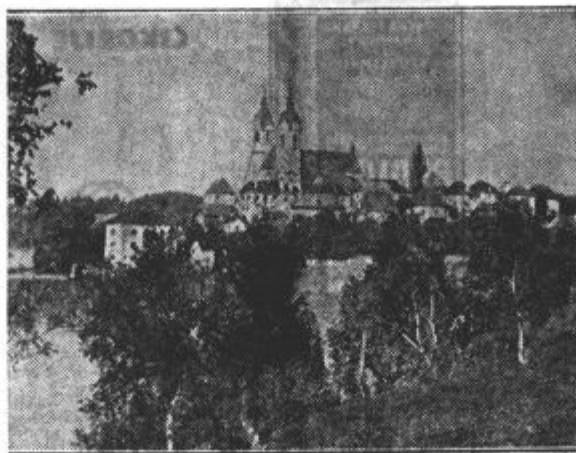
izoblikava tudi njihovo narodno čustvovanje. Slovenske šole so popolnoma izginile in nadomestile so jih dvojezične šole, ki nimajo namena vzgajati in jačati v slovenskem otroku naroden duh, ampak ga s pomočjo slovenske besede potujčiti. Zato ni na teh šolah nobenega narodnega učitelja, temveč le tujerodci. Tako se postopoma duši slovenska narodna zavest in krči naša narodna moč v nekdanjo čisto slovenskem Korotanu, tam kjer je pred tisoč leti postavljala slovenski kmet svojega kneza na vladarski prestol in kjer še danes živi 90.000 Slovencev.

Pa ne samo v šolskem pogledu so zgubili Slovenci na Koroškem vse pravice, ravno tako se postopa v cerkvenem oziru. Druga za drugo prehajajo župnije v nemške roke in tudi v cerkvi izginja slovenska beseda.

V javnih uradih povsod nemško uradujejo. Mladi slovenski rod in slovenski Korotan toneta v nemškem morju. V avstrijskih državnih mejah je slovenska narodna manjšina zapisana smrti, če ne bo obdržal kmet poleg svoje zemlje tudi jezika in narodnega čustvovanja. Kmet je danes ostal še edini predstavnik Slovencev na Koroškem, edino on še kljubuje potujčevanju. V kmetski hiši se še govori slovenski jezik in kmetski rod še čuva šege in navade in vsa narodna

1920. je koroška deželna vlada svečano obljubila Slovincem vse narodne pravice in kulturno avtonomijo. Tudi koroška deželna vlada ni držala svečane besede.

Od nikogar nimajo Slovenci na Koroškem pričakovati zaščite svojih narodnih in kul-

Gospa Sveta,

kjer se je izvršil cerkveni obred po ustoličenju koroških vojvod na knežjem stolu.

»Slovenec« proti agrarni reformi!

Dne 14. oktobra je objavil »Slovenec« članek v svojem gospodarskem delu, ki ima naslov »Naša agrarna kriza«. V tem članku se obrača z vso zagrizenostjo »srečnega posestnika« proti agrarni reformi. Piše med drugim:

»Namesto potrebnih ukrepov na gospodarskem polju se je pri nas začela izvajati agrarna reforma in ž njo razkosavati veleposestva. Torej je mesto načela: Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal, zavladovalo načelo: Ako sam nimaš, pa drugemu vzemi.«

S temi besedami je pokazal »Slovenec«, da ali sploh ne razume bistva agrarne reforme, ali pa da stoji še danes na stališču najtršega kapitalizma. Pa tudi tega »Slovenec« ne ve (ali pa noče vedeti, kadar gre za denar), da je Kristus učil: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!«

Več o tej zadevi bomo pa spregovorili v prihodnji številki. Za danes povemo le to: Agrarni interesenti, zapomnite si, kaj je zapisal »Slovenec«.

Nova rumunska vlada.

Nazadnje so le rešili v Rumuniji vladno krizo, ki ni imela glavnega vzroka v političnih momentih, marveč vsled težkih gospodarsko-ekonomskih prilik. Borba se je vršila pravzaprav med dvema različnima gospodarskima vidikoma, med vlado in opozicijo, povod borbe pa so dali slabi rezultati ekonomske politike ministra trgovine in industrije g. Madgearu-a, ki je imel veliko zaslombo pri predsedniku vlade g. Maniu-u.

Rumunski minister za kmetijstvo Mihalake, eden najodličnejših predstavnikov kmečke stranke, ki je prevzel v novi vladni ministrstvo notranjih del.

Lista nove vlade, ki je bila sestavljena 10. oktobra, je naslednja: Predsednik ministrskega sveta in minister za zunanje zadeve: Mironescu, notranje zadeve: Mihalake, finance: Popovici, pravosodje: Junian, kmetijstvo: Madgearu, promet: Nitescu, prosveta: Costatescu, trgovina: Manoilescu, delo: Hatigenan, vojska in mornarica: Condescu, brez portfelja: Panhalipa.

Nova vlada predstavlja pravzaprav skoraj celotno obnovo stāre; izpadla sta le predsednik Maniu in notranji minister Voivod. Madgearu, prejšnji minister trgovine in industrije, je prevzel ministrstvo za kmetijstvo na prigovarjanje Mahalakeja, voditelja kmetov, ki je prevzel ministrstvo za notranje zadeve.

Naloga nove vlade obstoji razen v pomirjenju notranje politične situacije tudi v tem, da skrči število generalov in zniža državni proračun ter da pobija silno poljedelsko krizo, kakor tudi da ustanovi kmetijski kreditni zavod.

Listnica ured.: Dopis »Gradac v Beli Krajini« prepoznajo prejeli za zadnjo številko »Kmetijskega lista«.

Dopisi.

Guštanj. Tukaj je preminul v najlepši moški dobi Ivan Konečnik, takozvani Križnikov Hanzi, gostilničar in lesni trgovec. Tolstovrščani ga bodo zelo pogrešali. N. v m. p.!

Sp. Polskava. Tukajšnje gasilno društvo je priredilo 5. X. 1930. lepo uspelo tombolo s krasnimi dobitki v prid društva za odplačilo dolga na autobrizgalni. — Letina je v splošnem dobra, posebno krompir je bogato obrodil. Žal se pa slabo proda, po 0-50 Din za kg, malo boljše je bilo sadje, ki je imelo ceno 2—3-50 Din, toda tega je veliko poškodovala toča. Čudimo se, da vkljub temu, da je malo sadja v našem kraju, ni boljše cene, med tem ko n. pr. v Slov. Goricah plačajo za finejše vrste 4—5-50 Dn. — G. M. Zeder, kovaški mojster, je s svojo soprogo slavil v sredo 8. t. m. zlato poroko ob navzočnosti svojih otrok in povablencev. Prost. gasilno društvo mu je na predvečer priredilo kot najstarejšemu članu bakljado z godbo na čelu. Bog ga živi še na mnoga leta! — Občina je letos dokončala kanalizacijo enega občestnega jarka, tako da je dobila vas v tem delu veliko lepše lice, in regulacijo potoka Polskava skozi vas. Potrebno bi bilo tudi, da se letos ali spomladi občinske ceste temeljito popravijo, da se ne bodo drugi zgražali nad slabimi voznimi poti. — pp.

Gornje polje (Dolenjsko). Sprejmite, g. urednik, par vrstic iz našega kraja. Letina nam je kazala prav lepo na polju in vinogradu tako, da če ne bi bilo toče, imeli bi dobro letino. Žalibog nam je toča dvakrat, in sicer 27. junija ter 7. julija, uničila večino pridelkov na njivah in vrtovih, v vinogradih pa skoro vse. Težka bo za kmeta; preživljati mora svojo družino ter plačevati obveznosti, dohodka pa nobenega. — Ker se ni oglasila bolj spretna roka, naj omenim še lepo slavnost blagoslovlejnja Klinčeve nove hiše dne 28. septembra na Gorenjem polju. Stara hiša te stoletne, na daleč znane gostilne, je namreč 12. avgusta 1929 pogorela. Zgradila se je nova lepa stavba, kjer se bo gostom in popotnikom postreglo, kakor običajno z vrlo dobro kapljico pristnega vina itd. Obred je opravil domači duhovni gospod iz Soteske in nato se je vršila domača zabava. Na slavnostno otvoritev je prišlo mnogo uglednih gostov iz Novega mesta, Toplice, Žužemberka, Soteske in od drugod. Omenim še, da se je pripeljal tovorni avto, poln fantov iz Dvora, kateri so se lepo in vzorno zabavali. Tako se je slavnost v redu završila.

Politične vesti

Ministri med narodom. Ministri Uzunović, Kumanudi, Radivojević, Frangeš in Serbec so se mudili cel teden med narodom v Vardarski banovini. Po vseh večjih mestih so sklicali sestanke gospodarskih, stanovskih in kulturnih zastopnikov ljudstva ter zasliševali njihove želje in potrebe. Druga skupina ministrov je zasliševala ljudske želje po Primorski in Drinski banovini. Vlada se hoče po najvišjem nalogu prepričati naravnost pri delovnem narodu o njegovem življenju ter o korakih, ki jih naj podvzame za izboljšanje njegovih razmer. Povsod so bili predstavniki vlade navdušeno sprejeti in ljudstvo je odkrito povedalo svoje težave.

Sprememba v banskem svetu. Uradno poročajo, da je minister za notranje zadeve s sklepom od 10. t. m. v zvezi s členom 26. zakona o banski upravi razrešil dolžnosti člana banskega sveta Dravske banovine za srez Novo mesto dr. Franca Kulovca.

Nov član VZS (zakonodajnega sveta). Z odlokom ministrskega predsednika je imenovan za člana vrhovnega zakonodajnega sveta bivši minister Ivan Vesenjaka.

Minister Preka v Dravski banovini. V četrtek 9. t. m. je prispel v Ljubljano minister socialne politike g. Nikola Preka v spremstvu inspektorja in načelnika dr. Madjara. Minister si je ogledal razne bolnice, zdravstvene ter socialne ustanove in naprave. Popoldne je odpotoval v Celje, da si tam ogleda zdravstvene naprave. G. minister je obljubil, da bo vlada podpirala razširjenje bolnic, kakor tudi pomagala zgraditi vodovod v Suho Krajino.

* * *

Revolucija v Braziliji v silnem razmahu.

V zadnjem času so revolucije v Južni Ameriki vedno pogostejše, kar izpričuje, da daje ljudstvo svoji nezadovoljnosti temeljitega duška, ne samo na drugih kontinentih, marveč celo v Ameriki, ki se še mnogim zdi »obljubljena dežela«. Pretekli teden je izbruhnila v Braziliji revolucija, ki je v dveh dneh zavezala velik obseg. Nad vso državo je proglašeno vojno stanje. Revolucionarne čete pod poveljstvom Getulia Vargasa so v kratkem času in brez večjega odpora zavzele pet zvezni držav ter obvladale večino strateških točk. — Doslej stari vladi vdane čete še niso zatrle pohoda upornikov, a vendar pravi po poročilih zvezna vlada, da ji bo uspelo udušiti vstajo, ker ji je skoro vse vojaštvo in policija ostala zvesta. Vzrok revolucije je predvsem splošno nezadovoljstvo zaradi gospodarske krize, zlasti radi občutnega padca cen kave na svetovnem tržišču. Od tega padca cen kave pa največ trpi Brazilija, ki ima glavni dohodek v izvozu kave. V teh okoliščinah so se tudi izjalovili vsaki poizkusi stabilizacije valute. Na vseh borzah so vsi braziljski vrednostni papirji močno padli. V Rio de Janeiro so vse banke in borze zaprte za nedoločen čas. Večina delavskih organizacij je proglasila splošno stavko, tako da vlada v Braziliji pravo obsedno stanje; splošen gospodarski zastoj, pohod upornikov ter štrajkujočih delavcev tvorijo pravo zmedo. Nekaterim mestom preti glad, posebno glavnemu mestu Buenos Airesu, kjer so se cene živilom zvišale za 300 odstotkov.

Priporoča
svoje izvrstne izdelke

Novice

Poroka. Pretekli četrtek sta se poročila g. dr. Igor Rosina, odvetnik iz Maribora, in gđ. Tončka Mirnikova, hčerka poštnega ravnatelja iz Celja. — Gospoda dr. Rosino poznajo vsi naši čitatelji po njegovih člankih, ki jih piše v »Kmetijski list« in v katerih je z vso ljubeznijo in toplino do kmetškega naroda krepko zastavil pero pri izgrajevanju kmetijske miselnosti. Mlademu paru naše iskrene čestitke.

Za desetletnico koroškega plebiscita je bil obsojen odgovorni urednik »Koroškega Slovenca«, ki izhaja na Dunaju, ker je objavil neprimeren članek o plebiscitu. Obsodba je bila izrečena na 200 šilingov ali pa na teden dni zapora.

Sestanek cestnih interesentov za gradbo ceste Frankolovo - Dobrna se vrši v nedeljo, dne 19. t. m. v Socki pri »Bolču« ob 3. uri popoldne. Vsi, ki se zanimajo za gradnjo ceste, se navljudneje vabite na sestanek. Odbor.

Osem štipendij za obrtnike. Kr. banska uprava dravske banovine, oddelek za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, razpisuje 8 štipendij, ki jih namerava podeliti mladim, ukažljivim obrtnikom raznih strok, da jim omogoči spopolnitev njihove strokovne izobrazbe. Ker pridejo zlasti inozemski zavodi v poštev, je potrebno znanje nemščine. Prošnje, iz katerih naj bo razvidna prosljeva izobrazba, njegovo premoženjsko stanje, zlasti pa podatki glede učnega zavoda, ki ga hoče obiskovati, naj se vložijo pri kr. banski upravi najkasneje do 25. t. m.

Pet let škarjice v želodcu. Kmetica E. Aleksandrova iz Vasi Živkovo v Bolgariji je bila pred petimi leti v drž. bolnici v Sofiji operirana. Bolnica je imela zraščena čreva. Operacija se je posrečila, kmetica je odšla domov in se je do nedavnega dobro počutila. Po petih letih pa so jo pričele mučiti neznošne bolečine; v upanju, da jo spet ozdravijo, se je kmetica podala spet v Sofijo, kjer so jo po-

novno operirali ter so na veliko presenečenje našli v njenem želodcu operacijske škarje, ki jih je zdravnik pozabil v njenem želodcu, ko jo je operiral pred petimi leti.

Denarni sistemi Evrope. Po vojni se je položaj na denarnem trgu zelo kompliciral. Danes imamo v Evropi 30 denarnih sistemov in 20 valutnih paritet. Zlato valuto imajo doslej samo Anglija, Holandska, Švica in Skandinavske države. V Franciji, Italiji, Rumuniji, Jugoslaviji, Španiji, Grčiji in Bolgarski je ostal prejšnji naziv denarne enote, stabilizirano na raznih paritetah. Nove nazive denarne enote so dobili v Avstriji (šiling), na Madžarskem (pengo), v Latviji (lat), v Litvi (lit), v Nemčiji (drž. marka), na Poljskem (zloty), na Češkem (češka krona), v Belgiji (belga), na Finskem (marka) in v Rusiji (červonec). Izvzemši červonca, so vse evropske valute zakonite ali pa imajo zlato pariteto (enakovrednost!). Zanimivo pa je, da z malimi izjemami v Evropi zlata ni v obtoku.

V Trebiču pri Kosovski Mitrovici je bil pretekli teden odprt nov rudnik svinca in cinka, ki ga bo izkoriščala neka angleška družba.

Brezposelnost v Dravski banovini. Javna borza dela v Ljubljani je objavila te dni podatke o stanju brezposelnosti v Dravski banovini. Iz njih je razvidno, da je bilo koncem avgusta v Sloveniji 2357 brezposelnih, od teh v Ljubljani 1217, Mariboru 560, Celju 444, Kranju 132 in Murski Soboti 4.

Rudarska nesreča v Boru. V znanem bakrenem rudniku Bor v Srbiji se je dogodila te dni težka nesreča, ki je zahtevala dvoje človeških žrtev. Eksploziral je kotel in ubil dva rudarja; dva sta bila težko in pet lažje ranjenih.

Slabo je spravila bankovce. Kmet Janez Arh iz Velike vasi pri Krškem je izročil svoji ženi za 1500 dinarjev bankovcev, da jih spravi na varno pred cigani, ki so se priklatili v vas in tam taborili. Žena je vtaknila bankovce v štedilnik misleč, da bodo tam najbolj na varnem. Ko je po kosilu pogledala, kaj je s skritim denarjem, je z žalostjo opazila, da so vsi bankovci zogljeneli vsled vročine.

Damski brki

in nadležni lasje pod pazduho, na rokah in nogah se s Cito-lebho hitro odpravijo. Zlasti po oblažu in na nogah, ki so pokrite samo z nežno tenko svileno nogavico, se ti nadležni lasje neprijetno opažajo ter so Vas morda že večkrat spravili v zadrego. »Cito« odstrani vsako nezaželeno rast las v malo sekundah z jamčeno brez bolečin in nevarnosti, temeljito in za vedno. Gospa T. piše: »Srečna sem, odkar mi je »Cito«, sovražnik las, uničil koreninice nezaželene rasti las.« »Cito« uporabljajo lahko tudi gospodje. Brijte brez mila, brez noža, brez aparata. Cena 12 Din, 3 steklenice 25 Din. Dr. Nic. Kemény, Košice D, poštni predal 12/M 13. — Češkoslovaška.

Nov požar na Bledu. Na nepojasnen način je nastal v gospodarskem posloplju posestnika in mesarja Ivana Zrimca na Bledu požar, ki je napravil veliko škodo. Zgorela je vsa krma in kmetijski pridelki. Živino so rešili.

Pletarski tečaj. Uprava banovinske kmetijske šole v Rakičanih pri Murski Soboti priredi enomesečen pletarski tečaj za kmete soboškega okrožja in Dolnje Lendave. Tečaj prične 10. novembra. Sprejeto bo 20 tečajnikov, ki se morajo vzdrževati z lastnimi stroški. Kdor želi obiskovati tečaj, naj se prijavi do 1. novembra v pisarni kmetijske šole.

Poostrene odredbe za izseljevanje v Ameriko. Ameriški zunanji urad je izdal nove določbe konzulom, ki rešujejo prošnje za ameriške vizume. Nove določbe so poostrene in konzul lahko prosilcu vizum odkloni, če bi se prepričal, da bi prišel prosilec tudi po preteku daljšega časa po prihodu pod javno skrbstvo, to se pravi, da ne bi imel dela in zasluzka.

Tragična smrt otroka v stopah. V Št. Jurju pod Kumom se je pretekli teden smrtno ponesrečila petletna hčerka posestnika A. Klanška. Nesrečno dekletce je najbrže prišlo skozi priprta vrata v stope, kjer jo je za obleko potegnili os vretena, ki jo je privila in pritisnila k tlom tako, da se je otroku utrl prsni koš.

Podlistek

Ivan Albrecht:

Sestra Dolorosa.

(Nadaljevanje.)

Zaročenca sta čebljala kakor dvoje sa-njavih otrok. Vse v tisti čas sta se menila, ko sta še oba mi slila, da sta res brat in sestra, potem pa o tem, ko je prišlo spoznanje.

»Ali še veš, kako si zmrcvaril štrbinčvega, ko mi je nagajal, da sem — podložek.

Fant se je zadovoljno namuznil.

»Saj res! Njega bi lahko vabil za druga.«

»Katera pa naj bo moja družica.« se je domislila tudi Zalka.

»Tetina Mojca bi gotovo bila očetu najbolj po volji,« je menil Cencan.

»Viš, saj res. V soboto večer stopiva tja!«

»Lahk o že prej,« je bil on nestrpen.

»Ne bo časa, ko žetev že tako priganja,« se je balo deklet.

»Hucimama, Zalka, potemtakem še za ženitnino ne bo časa,« je nagajal fant, a ona resno:

»Kaj je meni do ženitnine, ko imam tebe!«

Oče Rodnik se je že v tretje prebudil, ko sta si mlada šele v prvo voščila lahko noč. Kmalu za tem je zagorela zarja na nebu.

Drugi dan so imele žanjice polno novic in so venomer stikale glave. Zalki se je zdelo, da govore samo o njej, ko je prinesla malico na njivo. Povešala je oči in pri vsaki besedi zardevala. Cencan, ki je vezal in v kope postavljali snopje, je bil zdaj razigran, zdaj spet mrk liki bor.

Opoldne je končno premagalo Poljančevo:

»Ali ste že kaj slišali, da imajo pri Brežinki v Glinjah bolnika?«

»Pri Loni?« se je delal Rodnik nevednega, a Cencan je prebledel. Zalka, ki res še ni nič vedela, je zategnila:

»Pri teti, praviš? Pa menda vsaj ni Mojca obolela?«

Poljančeva je z naglim pogledom ošinila Cencana:

»Popoten človek je bojda in so ga pred-sinočnjim prinesli v hišo.«

»Odkod?« se je začudila Zalka.

»S poti,« je pomembno namignila žanjica in venomer pogledavala Cencana.

»Kaj se pa tako spogledujeta vidva z Meto?« se je obrnila k Cencanu, ki je v zadregi zardel.

Oče Rodnik se je zasmejal:

»Dekleta še ne veste naše novice. Zalka in Cencan sta ženin in nevesta, zato se pazite, da naše mlade kaj ne razkurite!«

Poljančevi Meti je padla žlica iz roke, tako jo je presenetila nenadna vest, a tudi vse ostale so bile kakor okamenele.

»Ženin in nevesta, pa tako skrivaj in natihome!« se je zdaj oglašila ta in ona, Peter Rodnik pa se je postavil zanju:

»Kaj boš te ve! Saj niti jaz do včeraj nisem vedel, čeprav živimo toliko let pod isto streho.«

»In midva tudi ne, jeli, da ne, Zalka? se je skušal izmotati Cencan in mladenka mu je hitro pomagala:

»Seveda ne; saj so nama oče šele včeraj popoldne povedali!«

»O ti sveta nedolžnost!« je vščnila Meta, »Še dobro, da sta očeta razumela.«

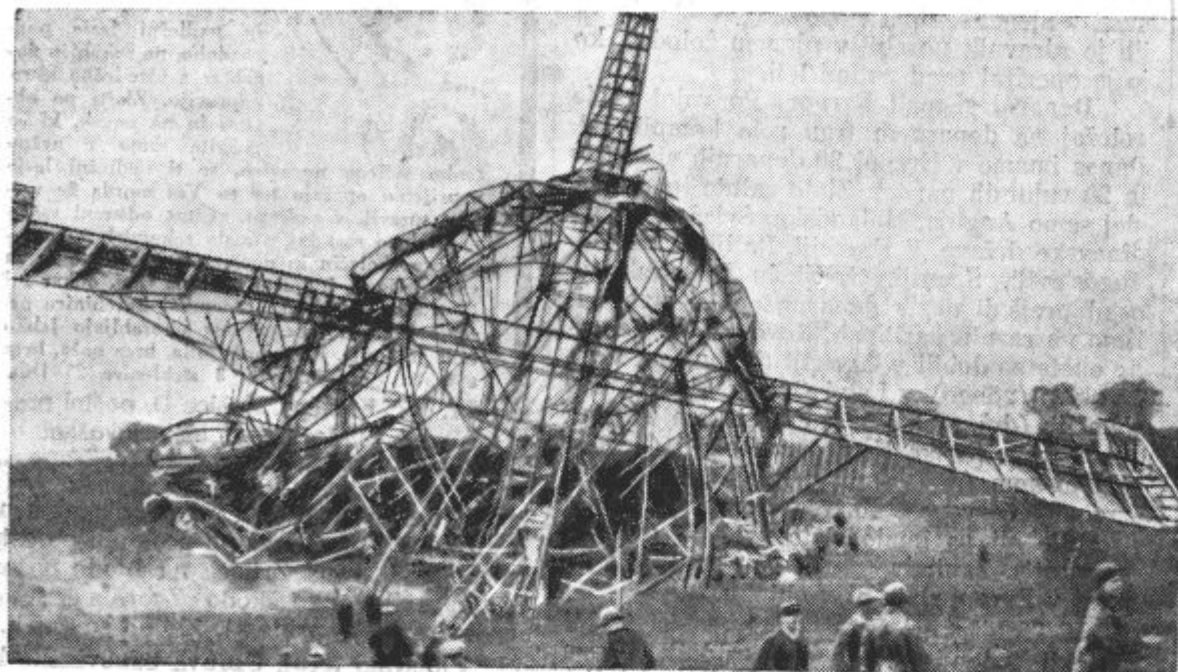
Kosili so v veži in v živahnem pogovoru ni nihče opazil, kako se naglo temni nebo. V hip je potegnil veter, par silnih bliskov je presekalo nebo, pa je udarilo in zarohnelo, da so zazvenčale šipe v oknih. Zdal je zamrl smeh in z vseh obrazov se je odražal strah.

»Da bi nas le toča ne obiskala,« je zaskrbelo gospodarja in tudi mlada sta nekaj vznemirjena stopila pred vežo. Tine je hitro vrgel grablje in senene vile navskriž pod kap, Zalka pa je nalomila velikonočne butare na žerjavico. Dobro pol ure je razsajal vihar in je grmelo in treskalo kakor na sodnji dan, potem pa so se oblaki razvlekli proti Karavankam in se je spet nasmejalo solnce, ne da bi bila pala le ena kaplja dežja.

»Danes pač nisem mislila več, da bomo še žele,« je rekla popoldne Meta Zalki. »Pa ti, ti! Kdo bi bil verjel, da znaš biti tako skrita?!«

»Zakaj skrita? Če pa nisem nič vedela! Saj sem ti že opoldne rekla — «

(Dalje prih.)

Železni ostanki angleškega zrakoplova »R 101«,

ki je na potu v Indijo zgorel in pokopal pod seboj 52 mož posadke in potnikov, med katerimi je bil tudi minister letalstva Thomson.

Nalivi in povodnji po celi Dravski banovini. Pretekli teden so močnejši nalivi povzročili silno naraščanje voda po vsej banovini. Predvsem so narasle Sava, Savinja, Sora, Drava in Dravinja. Ponekod so prestopile bregove in pričela je groziti nevarnost poplave. Vendar pa je zadnje dni v nekaterih krajih deževje precej ponehalo ter nevarnost poplave kolikortoliko minila. Občuten porast vodovja pa je ponekod prizadejal občutno škodo, zlasti Sava v zagorski in trboveljski kotlini. Savinja, ki je narasla skoro 4 metre nad normalo, je preplavila celjsko okolico tako, da je bilo Celje kot otok; Sava je pri Medvodah odnesla provizorični most, tudi Dravinja je pri Poljčanah prestopila bregove in na daleč poplavlila travnike. — Če dež hitro ne neha, je upravičen strah, da se ponovi leto 1926 in 1928, ko je naše ljudstvo utrpelo ogromno škodo vsled obširnih poplav.

Požar pri Prestranku. Pretekli teden je nastal v vojaških zalogah pri Prestranku požar, ki je uničil vse zaloge sena. Domnevajo,

da je bil ogenj podtaknjen. Italijanske oblasti so aretirale okrog 300 oseb, največ kmetov v okolici Prestranka in Postojne.

Nova sovjetska luka. Sovjetska vlada namerava zgraditi v severnem morju novo moderno luko za izvoz lesa, premoga in grafitu, ki se tam nahaja v neizmernih količinah. Nova luka bo zvezana z reko s prekopom, ki bo 17 m globok ter z odcepom transsibirske železniške proge.

Cerkvene tatvine v Novem mestu. Neznani vlomilci so pretekli teden vdrlj v novo-mesko frančiškansko cerkev ter odnesli mnogo cerkvenih predmetov in dragocenosti. Orožniška patrulja je takoj uvedla za zločinca obširno zasledovanje. V nekem gozdu za Birčeno vasjo so našli nekaj mašnih rutic, v zemlji pa je bil zakopan ročaj monštrance. Zgornji dragocenejši del je bil odlomljen, ročaj pa je bil iz medi. Vlomilec ga je na večih krajih napilil, da je preskusil kovino. Upati je, da bodo zločincem kmalu za petami.

Nesrečna smrt slovenskega vojaka. Split-ska garnizija je imela te dni vaje v hriboviti okolici Zrnovnica. Streljali so ostro. Pri vajah je po nesreči zadela krogla v hrbet vojaka Josipa Ugrinca, doma iz Kamenščaka pri Ljutomeru. Bil je takoj mrtev.

Tri minute smrtnega boja. V Chicagu so te dni usmrtili na električnem stolu 2 zamorca, ki sta bila radi vloma in umora obsojena na smrt. Usmrčitvi je prisostvovalo nad 300 ljudi. Eden od usmrčenih je umrl šele čez 3 minute. Več ljudi je padlo v nezavest, ko so videli grozen smrtni boj nesrečnega črnca.

Za 100 Din prodal ženo. Posesnika Božo Kuka in Božo Čugalj sta se vračala s sejma v Kostajnici v Slavoniji. Bila sta precej vinjena in v takem stanju je Čugalj prodal Kuki ženo in dva otroka za 100 Din. Ko je prišel domov, je zapovedal ženi, da gre h Kuki, kateremu je prodala. Žena je vzela otroka ter v resnici odšla k sosedu. Čugalj pa je vse premoženje prodal, denar pa zapil. Pred kratkim pa je prišel h Kuki in zahteval, da mu vrne ženo; ker pa je njegova zahteva ostala brezuspešna, je potegnil iz žepa nož in ranil ženo, ki so jo prepeljali v bolnico, njega pa zaprli v zapor.

Medvedi v Beli Krajini. Letošnje leto so se medvedi razlezli daleč po okrajih, kjer jih najstarejši ljudje ne pomnijo. Te dni je ustrelil neki lovec mladega medveda v bližini Smuka pri Semiču. Tudi pri Rožnem dolu so

opazili medveda, ko se je sprehajal po odrotnih gozdovih.

V Španju je padel s poda posestnik Martin Matkovič iz Dobravnice na Belokranjskem in se ubil. Zapušča šest nedoraslih otrok in ženo.

17 kmetov ustreljenih v Rusiji. Po poročilu iz Leningrada je bilo v Briamku ustreljenih 17 kmetov; ki so bili napadli tamošnje poljedelsko zadrugo. Pri napadu je bilo ubitih 19 članov zadruge.

Bivši bandit postal misijonar. Zelo romantičen poklic v današnjem času je prodajanje sv. pisma. Zlasti neko angleško društvo si je nadelo nalogo, da razpeča po vsem svetu čim več sv. pisma. To razpečevanje sv. pisma opravljajo njeni zastopniki. V poganskih deželah, pa tudi v sovjetski Rusiji, je združeno prodajanje sv. pisma pogosto s smrtno nevarnostjo, v poganskih deželah vsled nevarnih poti skozi pragozdove, v katerih živi nebroj zveri in strupenih živali, v sovjetski Rusiji pa zato, ker je razširjanje sv. pisma najstrožje zabranjeno. Eden izmed mnogih prodajalcev sv. pisma je neki Kitajec, ki je bil prvotno bandit in ropar, kasneje pa se je premislil in postal misijonar ter prodaja danes sv. pismo. Zares, romantičen slučaj in nič več!

Dekle na čelu tatinske družbe. V Somboru je policija aretirala neko Ano Boris, o kateri je ugotovila, da je načelovala tatinski družbi, ki je v Somboru dalje časa vršila večje in manjše tatvine, ki jim policija dolgo ni mogla na sled.

Roparski napad na chikaško županjo je bil izvršen pretekli teden, ko se je županja vračala z izleta, so trije razbojniki stopili k njenemu avtomobilu ter ji odvzeli vse dragocenosti nad 10.000 dolarjev.

Po 300 letih najdena ekspedicija v severnih krajih. Te dni je našla neka znanstvena ekspedicija v pokrajinah večnega ledu in snega na Grönlandiji grobove 7 Nizozemcev, ki so se leta 1634, ponesečili, ko so raziskovali te pokrajine.

Moderen samomor. Med Hamburgom in Hannoverom je skočil iz potniškega aeroplana šofer Pavel Képpler in se takoj ubil. Padeč je bil tako silen, da so mu skozi obleko pogledale kosti, glava pa čisto razbila. Šofer je izvršil samomor radi bede in brezposelnosti.

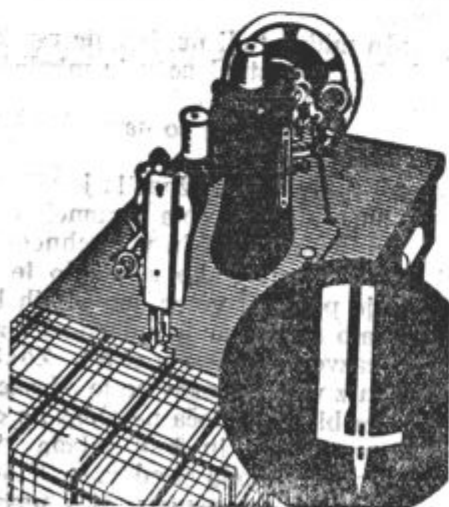
Dijaške stipendije. Kraljeva banska uprava Dravske banovine razpisuje za proračunsko leto 1930/31, šest stipendij za dijake na agronomskih visokih šolah. — Stipendija znaša mesečno Din 500.— Stipendije se bodo podeljevale dijakom agronomije ob času vpisa na visoke šole in dalje mesečno nakazovale. Vpoštevalo se bo predvsem dijake kmečkih staršev, ki bodo sproti polagali predpisane izpite. Biti morajo iz Dravske banovine in neoporečenega obnašanja. Če bodo v proračunskem letu 1931/32. predvidena dovolj visoka sredstva, se bodo pri podelitvi stipendij vpoštevali predvsem v letošnjem šolskem letu določeni stipendisti, če se bodo izkazali, stipendije vrednim. Stipendije se bodo podeljevale za vse mesece, razen avgust in september. Pravilno kolekovane prošnje in dokumente je treba poslati kr. banski upravi do 15. oktobra ter priložiti obenem z dokumenti reverz, da se prošilec obveže, po dokončanih študijah stopiti na zahtevo v službo kr. banske uprave Dravske banovine in v njej ostati dvakrat toliko časa, kolikor je prošilec užival stipendijo.

Dražestne kodre

neomejeno trpežne ob vlažnem zraku ali potjenju, dosežejo dame in gospodje brez ikarjig kodrala s Hela-esenco za kodranje las. Tudi najlepša bubi-glavica se s Hela olepša, ker je vsaka ondulacija odveč. Prihrani se veliko časa in denarja, pospešuje rast las. Pogled v zrcalo Vas bo vzradostil. Takoj se dosežejo obilni ondulirani kodri, mične frizure. Mnogo zahval. Zlasti gledališke umetnice je ne morejo prehaliti. — Cena Din 12.—, 3 steklenice Din 25.—, 6 steklenice Din 40.—

Dr. Nic. Kemény, Košice H, pošt. predač 12/213. — Češkoslovaška.

HAID & NEU šivalni stroj
so prvovrsten nemški izdelek.

Prodaja jih tudi na ugodne obroke.

CENTRA

Trgovina šivalnih strojev

Ljubljana

Masarikova cesta

(palača Vojne zavarovalnice naproti kolodvoru)

Zastopnike sprejemamo povsod.

Gospodarstvo

Razstava perutnine se vrši v Zagrebu od 29. novembra do 2. decembra t. l. Razstave se bodo udeležili perutinarji iz vse države. Najboljši primerki bodo nagrajeni z denarnimi nagradami in diplomami. Perutninarški razstavi bo priključena tudi razstava kuncev, golobov, ptic pevk in psov. Podrobna navodila za razstavo daje »Uprava zagrebskega zbora«.

Med kot zdravilo in hranilo malih otrok. Izjava zdravnika dr. Valentina Dukesi v Pistoji. Moja soproga je bila žal nezmožna doiti najinega otroka popolnoma, kar sem konstatiral že prve dni s svojim tovarišem zdravnikom. Stala sva pred nalogo, nadomestiti manjkajoče materino mleko z tozadevnimi preparati. Odločila sva se za Mellin in Drdco. Takoj sva s tovarišem dognala, da otrok slabo prebavlja umetno hrano in sva šla na sestavo umetne hrane domačih proizvodov. Odločila sva se za zmes masla in moke, kateri sva pridejala po 15 do 20 gramov sladkorja dnevno. Uspeh je bil boljši nego z izgotovljenimi preparati, a vendar še ni bila prebava v popolnem redu. Prepričan sem bil, da zamorem otroku le za toliko izboljšati nadomestilo za manjkajoče materino mleko s tem, da zmesi čajnega masla in moke dodam mesto sladkorja 25 do 30 gramov medu. Bilo je v resnici tako, kakor da bi prilil vgašajoči luči olja. Tako je otrok redno in brezhibno prebavljal. Nismo nehali dodajati njegovi umetni hrani dnevno medu in sicer z rastočo starostjo vedno večjo množino. Otrok je star 14 mesecev in je neverjetno močno razvil za svojo starost. Ne samo, da ni imel otrok nobene motnje v prebavi, bil ni sploh nikdar bolan. Ne morem drugemu nego ravno redilnosti medu pripisati ta veseli pojav, saj je otrok dobival od svojega 15. dne naprej dnevno medu. Ni mogoče razlagati zdravje in razvoj tega otroka iz naravne prirojenosti mu čvrstosti.

V vsako kmetisko hišo Kmetijsko Matico!

Dovoljeno sladkanje moštov. Opozorilo vsem vinogradnikom! Kraljeva banska uprava v Ljubljani je z ozirom na to, da letošnji mošči ne bodo dosegli normalne sladkosti radi trajnega deževnega in hladnega vremena, dovolila slajenje teh moštov z rafiniranim sladkorjem do normalne sladkosti, in sicer za srece Brežice, Krško, Novo mesto, Celje, Šmarje pri Jelšah, Konjice, Murska Sobota, do 17%, Maribor levi breg, Ptuj, Dolnja Lendava do 18%, Maribor desni breg in Ljutomer do 19%. To se mora razumeti tako, da oslajeni mošči ne smejo vsebovati večjo gradacijo, kakor je zgoraj omenjena. Strogo je pa prepovedano slajenje mošta šmarnice!

Matične knjige, ki jih bodo prejeli letos naročniki Kmetijske Matice, bodo svoje bralce prav gotovo popolnoma zadovoljile. Posebnost zase tvori »Ljudska astronomija«, ki podaja v poljudni obliki nauk o zvezdah. Knjiga bo zelo poučno čtivo za stare in mlade v dolgih zimskih večerih. Nič manj zanimiva ne bo zgodovinska knjiga »Dvig uboge gmajne«, ki nam živo slika težko borbo kmetov-tlačanov za svobodo in pravice. Povest »Cesta«, zajeta iz življenja naših Notranjcev, bo navezala svoje čitatelje tako, da bodo le težko odložili knjigo, dokler je ne preberejo. K tem pride še »Veliki koledar« s celo vrsto člankov, važnih in zanimivih za vsakega kmetovalca. Da jih samo nekaj navedemo: novi poljedelski zakoni; predpogoj za rešitev kmetijske krize; pregled najvažnejših političnih dogodkov; tako doma kakor po ostalem svetu; prepoved naše vasi in še mnogo mnogo drugega. Našim

čitateljem Kmetijske Matice toplo priporočamo in jim svetujemo, naj si knjige takoj naročijo, ker je sklenila uprava Kmetijske Matice, da bo tiskala samo toliko knjig, kolikor bo priglasenih naročnikov. Poverjeniki, ki prav marljivo nabirajo naročnike, dobijo primerne nagrade. Vsa naročila je nasloviti na Kmetijsko Matico v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7, kjer se dobijo tudi vsa potrebna navodila.

Žepni Kmetijski koledar za leto 1931 bo v kratkem izšel. Naročite si ga!

SEJMI.

- 21. oktobra: Novo mesto, Dovsko, Cerklje, Lesce, Žubno, Jagenca, Podsentjur, Žiri, Sevnica, Sv. Peter pod Sv. gorami, Celje.
- 22. oktobra: Dramlje.
- 24. oktobra: Dol, Dol. Logatec, Velenje.
- 25. oktobra: Maribor, Lemberg.

VALUTE.

Dati moramo za:

1 nemško marko	Din 13.45
1 švicarski frank	Din 10.94
1 avstrijski šiling	Din 7.97
1 angleški funt	Din 274.40
1 ameriški dolar	Din 56.25
1 francoski frank	Din 2.22
1 češkoslov. krono	Din 1.68
1 italijansko liro	Din 2.96

L. MIKUŠ

Ljubljana, Mestni trg 15

Dežniki

Na malo!
Na veliko!

Ustanovljeno
1839

Polne prsi, strumna meča

preleste, bujne, mične čare razvija pri damah vsake starosti od zdravnikov priporočana »Ideal-mikstura«. Nerazvite, suhe prsi hitro in krasno razvije do stanovitosti. Ze po 4-tedenski uporabi se dosežejo vidni uspehi strumnosti in polnosti, kar potrjujejo številne vposlane zahvale. — Mršave oblike vratu se lepo očarljivo razvijejo. Izbokle kosti izginejo. Šibka meča se z idealom vidno jačijo. Garancija: denar se vrne, če ni uspeha. — Cena Din 12.—, 3 steklenice Din 24.—.

Dr. Nic. Kemény, Košice B, pošt. predal 12/B 13. — Češkoslovaška.

Izšla je Blasnikova VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1931,
ki ima 365 dni

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obrajtan.

V »Veliki Pratici« najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar s nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solčne in lunine mrke; — lunine spremembe; — koledar za pravoslavne in protestante; — poštne določbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke na menice, pobornice, kupne pogodbe in račune; — konulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejme na Kranjskem, Koroskem, Štajerskem, Prekmurju, Medžimurju in v Juljski Benečiji; — pregled o koncu brejosti živine; — tabelo hektarov v oralih; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabelo za računanje obresti; — življenjepisne važnih in odločilnih oseb s slikami; — omanila predmetov, ki jih rabita kmetovalci in ženski bitji.

Cena 5 Din.

»VELIKA PRATIKA« se dobi v vsen večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pisмено pri založniku:

tiskarni

J. Blasnika nasl. d. d.

v Ljubljani.

Edino »Kmetiski list« zagovarja koristi agrarnih interesov. Zato mora biti njegov naročnik vsak agrarni interesent.

Ali želite, da se protina in revmatizma temeljito iznebite?

Revma je strašna in daleko razširjena bolezen, ki ne prizanaša niti bogatašu niti siromaku, ona išče žrtve v palači enako kakor v koči. Prerazlične so oblike, v katerih se bolezen prikazuje. A največ je boleznih, ki imajo najraznovrstnejša imena, medtem ko niso nič drugega kakor revmatizem. Včasih bole kosti in sklepi, včasih oteko členki, roke in noge so izkrivljene; trganje, zbadanje v raznih delih telesa pa tudi slabost oči, vse to so posledice revme in kostnih bolečin.

Kakor so različni pojavi, v katerih se bolezen prikazuje, tako mnogoštevilna so vsa mogoča in nemogoča zdravila, medicine, miksture, mazila itd., ki se ponujajo trpečemu človeku. Večina teh sredstev ne more popolnoma izleciti, v najboljšem slučaju le za kratek čas ublažiti bolečine. Kar Vam mi priporočamo, je povsem neškodljiva zdravilna pijača, ki je že mnogim bolnikom POMOGLA.

Naša kura je izborna in naglo deluje. Da pridobimo čim več pristašev, smo sklenili, da pošljemo vsakomur, ki nam piše,

POPOLNOMA BREZPLAČNO

našo interesantno in poučno razpravo. Torej kdor trpi bolečine in kdor želi, da se teh bolečin naglo, temeljito in brez nevarnosti reši, naj piše še danes na AUGUST MARZKE, Berlin, Wilmersdorf, Bruchsalersstrasse 5, Abt. 16.

A detailed black and white illustration of a horse-drawn agricultural machine, likely a reaper or mower. The machine features a large, spoked wheel on the right side, which is connected to a complex system of levers and blades. A long handle or lever extends from the front of the machine, and a cutting mechanism is visible at the bottom. The entire device is mounted on a sturdy frame, designed for manual operation by a person or animal.

A detailed black and white illustration of a wooden desk. The desk has a rectangular top with a central recessed panel. Below the top, there are two drawers on the left side and a central cabinet with a door. The desk is supported by four legs, with the front legs being slightly wider than the back legs. The style is that of a classic woodcut or engraving.

Jos. Petelinc, Ljubljana
ob vodi, v bližini Prešernovega spomenika.

»lovac
ka postaja
enah,
stvo
vino
7

»Ekonom« generalno zastopstvo
za Dravsko banovino
Ljubljana, Kolodvorska ul. 7

ALI STE ŽE PORAVNALI NAROČNINO?

EKONOMU, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7.

zaslužite v Vašem
okraju. Pišite tovarni
PERSON, Ljubljana,
poštni predal 307.
Znamko za odgovor!

Telefon 3820

Dr. Nic. Kemény, Košice, poštou predal
dal 12 P 13. — Českoslovaška.

EKONOM, Ljubljana, Kolodvorska 7

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu
KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Telefon 2347

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8—12^{1/2}, in od 3—4^{1/2}, in ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12^{1/2}, ure.

Podružnici v Kamniku, Glavni trg in v Mariboru, Slomškov trg 3